

# Paraules que rimen amb 'residència'

Poques setmanes després de l'impactant llibre d'amor de la poeta Cèlia Sánchez Mústich, *Els vells, aquella nosa* (Comanegra), en què descrivia l'últim tram de la seva mare en una residència, una altra escriptora, la francesa Delphine de Vigan, ens omple de joia amb una de les seves característiques *nouvelles* sobre un tema semblant. A *Les gràtituds* (Edicions 62 i Anagrama) la narradora de Boulogne-Billancourt ens introdueix en la problemàtica de la Michka, una anciana que ja no pot viure sola i va perdent la seva habilitat per parlar. Dues persones l'acompanyen: la Marie, una noia jove molt pròxima a ella, i en Jérôme, el seu logopeda. La novel·la és un d'aquells xuts a l'ànima en què tots ens podem sentir reflectits, encara més quan De Vigan aconsegueix embolicar-nos en la xarxa d'emotivitat i les descripcions despullades, tal a l'estil de l'enyorada Marguerite Duras. En el volum d'Edicions 62, traduït superbament per Jordi Martín Lloret, es tria una frase nuclear del llibre, que estableix un lligam tàcit amb el lector: "T'has demanat mai quantes vegades a la vida havies dit gràcies de debò? Un gràcies de veritat. L'expressió de la teva gratitud, del teu reconeixement, del teu deute." S'ho han preguntat?

Hi ha moments en què t'has d'aturar a pensar, molts. Per exemple, un diàleg en què la Michka respon quan li pregunten paraules que rimen amb *residència*: "Paciència, herència, tendència, sentència, diferència, experiència, diligència, ponència, carència, correspondència." Seria un bon resum d'aquesta



Delphine de Vigan, la tardor del 2016 a Barcelona ■ ORIOL DURAN

narració, de poc més de cent trenta pàgines, per la qual passem pels llindars de la mort –avui mateix i els últims mesos– en la qual totes les respostes són preguntes. Un dels interlocutors de la protagonista, el logopeda, ens diu que treballa amb paraules i amb el silenci, "treballo amb la vergonya, amb els secrets, amb els remordiments". Els records i els oblitats i la impossibilitat de recuperar-los formen aquest text magistral, ambientat en un geriàtric però ple d'esperança i gens efectista.

Ara fa uns dies, en roda de premsa telemàtica, Delphine de Vigan ens va dir: "Em vaig adonar que a la vida és complicat dir gràcies o ho diem vint vegades al dia però d'una forma trillada." Aquí és una gratitud sincera amb les restes de la nostra existència efímera, quasi evanescent com la vida dels oblidats i sepultats sota una muralla de virus:

"Saber expressar-les és complicat i a vegades no tenim temps de donar les gràcies a una persona que desapareix abans de que ho puguem fer. Partint d'aquesta constatació, no és fàcil expressar la gratitud, volia escriure sobre aquest tema. Aquest gràcies és com un deute que

De Vigan: "Em vaig adonar que a la vida és complicat dir gràcies"

se li fa pesant i no pot marxar sense saldar aquest deute." El deute podria ser el punt nuclear, la tesi de la novel·la, però el que resulta enlluernador és la capacitat de l'escriptora per fer-nos sentir còmplices, a prop de les vicissituds de la pacient i els seus cuidadors. No és una obra plenament autobiogràfica, com la de la Cèlia esmentada al

començament, però ens agafa molt a prop, i va ser escrita durant el confinament.

Té també la capacitat de la Delphine per introduir-nos en una esfera sincera i poètica quan repeteix: "T'has demanat mai quantes vegades a la vida havies dit gràcies de debò? Un gràcies de veritat. L'expressió de la teva gratitud, del teu reconeixement, del teu deute. A qui? Al professor que et va guiar cap als llibres? Al noi que va intervenir el dia que et van agredir pel carrer? Al metge que et va salvar la vida? A la vida mateixa?" Des de les primeres frases, aquest és el segon paràgraf, la novel·la ens impulsa i ens deixa orfes quan s'acaba. Els que no la coneguin tenen sort perquè l'escriptora té tota la seva obra traduïda al català. No ens queda més remei que mostrar-li la gratitud per aquest bell text, inoblidable. ■